

Päivitä tietosi atooppisesta ekseemasta ja ammatti-ihotaudeista

26.1.2024

Laura Korhonen
Ihotautien ja allergologian erikoislääkäri
Apulaisylilääkäri
Tays, allergiakeskus

Sidonnaisuudet

Virka: apulaisylilääkäri, Tays allergiakeskus, Pirkanmaan hyvinvointialue

Asiantuntijatyö ja luentopalkkiot: Abbvie, Allergia-, iho- ja astmaliitto, Eli Lilly, LeoPharma, Orion, Novartis, Pfizer, Sanofi Genzyme, Sidekick Health, Tampereen seudun atopiayhdistys

Luottamustoimet terveydenhuollon alalla: Suomen allergologi- ja immunologiyhdistys, puheenjohtaja; Suomen ihotautilääkäriyhdistyksen kontaktidermatiittiryhmä, puheenjohtaja

Atooppinen ekseema- Käypä hoito- työryhmän jäsen

Ohjaushankkeet: Allergiadiagnostiikkarekisteri, vaikeat ihosairaudet- rekisteri, atooppisen ihottuman hoitopolku

Atooppinen ekseema

Käypä hoito -suositus | Julkaistu: 30.05.2023 | Tila: voimassa [Tulosta](#)

Aihepiiri(t): Allergologia, Ihotaudit, Työterveyshuolto, Yleislääketiede

Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin, Suomen yleislääketieteen yhdistyksen ja Suomen Ihotautilääkäriyhdistyksen asettama työryhmä

Päivitys julkaistu toukokuu -23

Edellinen suositus vuodelta 2016

Eniten uutta vaikean ihottuman pitkäaikaisessa systeemisessä lääkehoidossa

- Käyttö raskauden ja imetyksen aikana

Vaikean atooppisen ekseeman mittarit

Tarkemmin lääkevoiteista ja ylläpitohoidosta

- Taulukot käytöstä eri ihoalueille ja eri ikäisille

Atooppinen ekseema

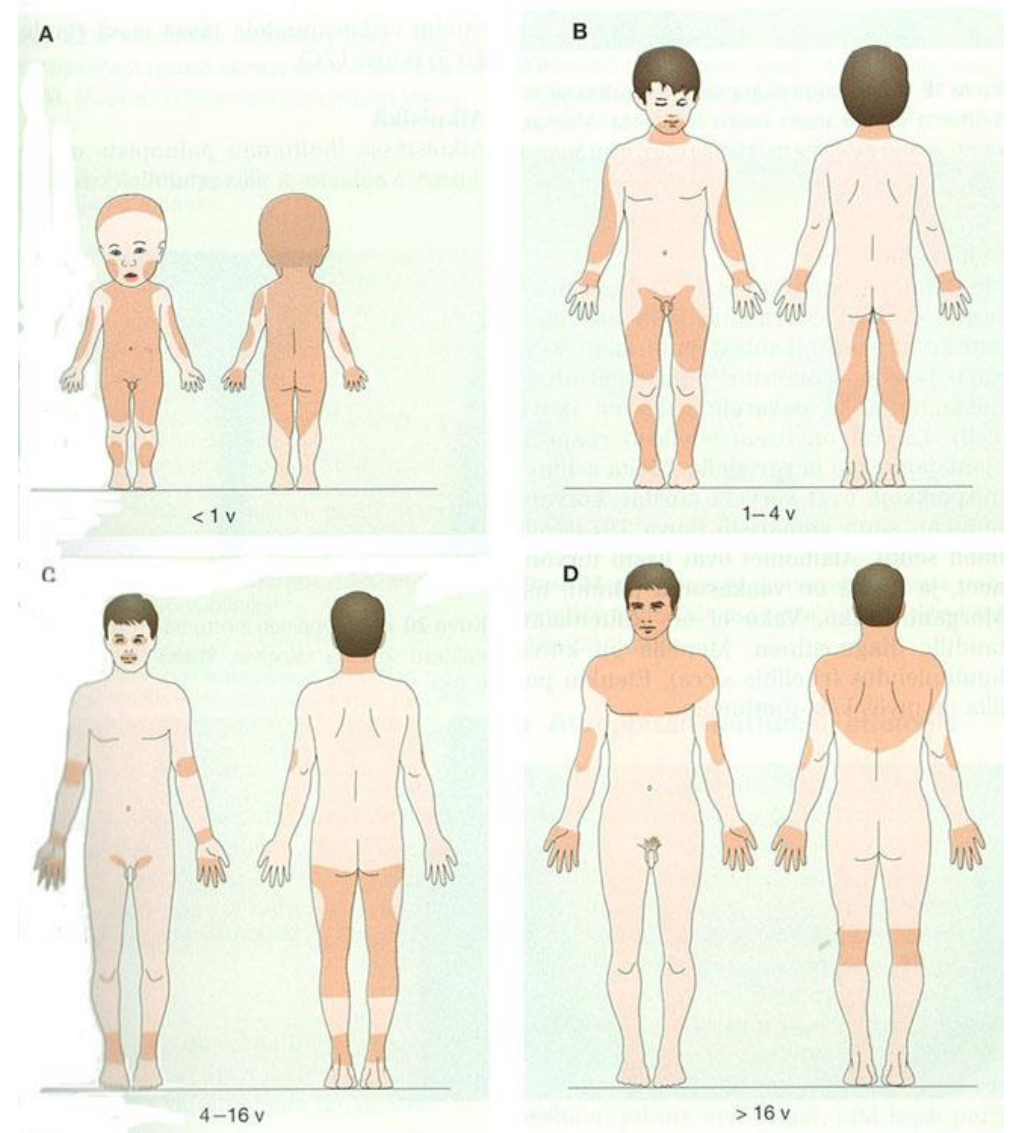
Atooppisen ihottuman diagnoosi on kliininen

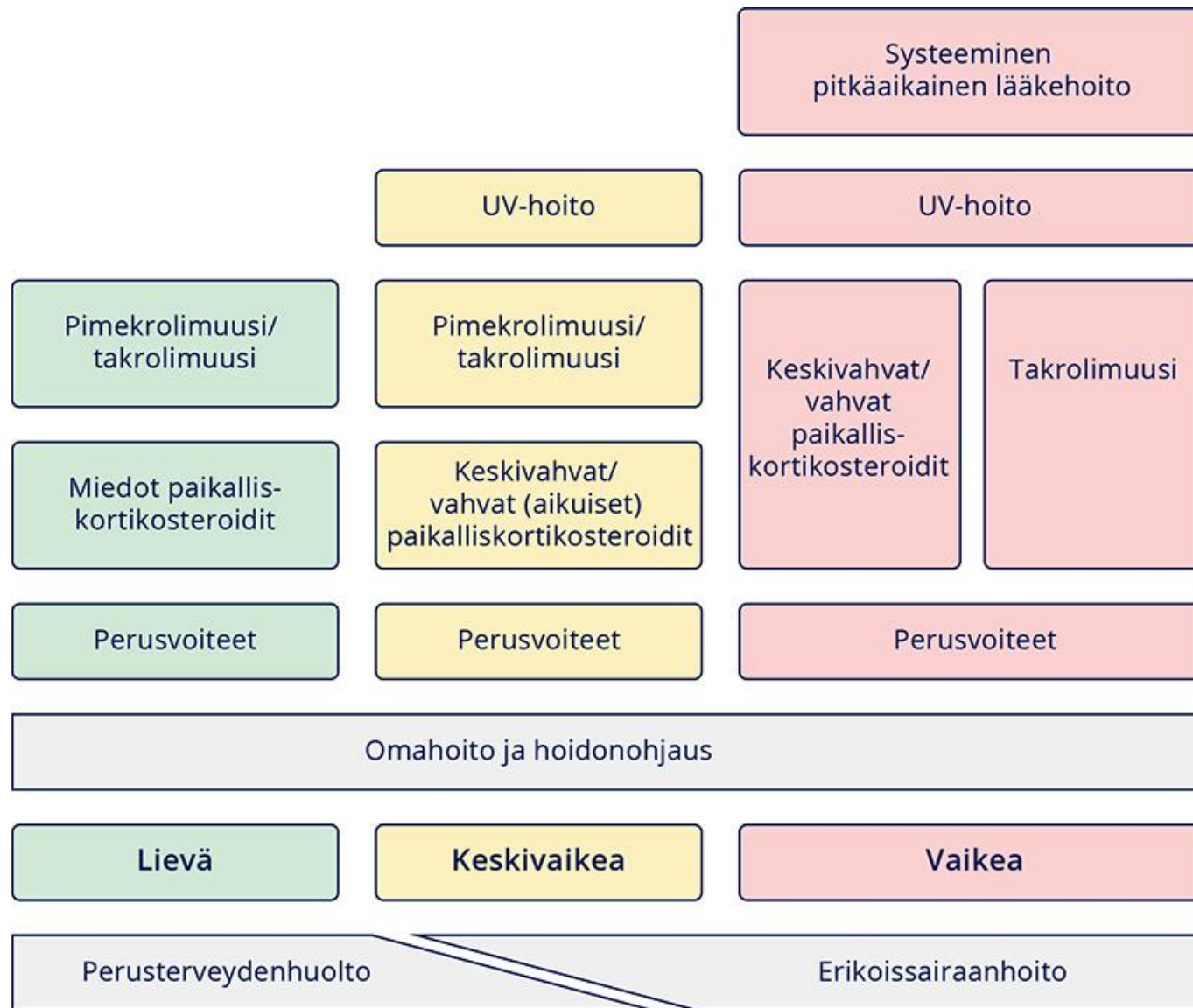
- Kutiseva ja krooninen/jatkuvasti toistuva ekseema tyypillisillä ihoalueilla
- Iho on myös usein kosketusarka
- Atooppisen ihottuman diagnoosi ei vaadi IgE-herkistymistä
- Muiden atooppisten sairauksien (astma, allerginen rinokonjunktiviitti) esiintyminen tukee diagnoosia

Alkaa usein lapsena mutta 20%:lla vasta aikuisena

Käsiekseema tulee ottaa huomioon ammatinvalinnassa

- Atooppinen ekseema on tärkein työperäisen käsi-ihottuman riskitekijä
- Lisääntynyt riski nimenomaan ärsytyskosketusihottumaan
- Potilaat, joilla on ollut käsi-ihottumaa sopivat huonosti ihoa rasittavaan työhön

© Suomalainen Lääkäriseura Duodecim

Paikallishoito

Ensisijainen hoito, johon kuuluu

- ekseema-alueiden hoito lääkevoiteilla
- ihon säännöllinen rasvaus perusvoiteella 1–2 kertaa päivässä

Lääkevoiteet

Paikalliskortikosteroidit

- Eri vahvuuksia eri ikäisille ja eri ihoalueille, erilaisia voidepohjia
- Herkästi uusivassa ihottumassa suositellaan ylläpitohoitoa 2 kertaa viikossa
- Mahdollisimman yksinkertaisen paikallishoidon komplianssi on usein parempi
- Ei erityisen ohuelti, saa käyttää auringossa, saa käyttää ihorikkoihin

Kalsineuriinin estäjät

- 2. linjan anti-inflammatorinen hoito. Kasvoille voi aloittaa ensisijaisenakin.
- Takrolimuusi on tehokkaampi kuin pimekrolimuusi mutta aiheuttaa enemmän poltteluhaittavaikutusta
- Aamuin illoin useita viikkoja-kuukausia, jatkoon ylläpitohoito vko/kk ajan
- Rajoitetusti peruskorvattavia

Atooppisen ekseeman hoito lääkevoiteella

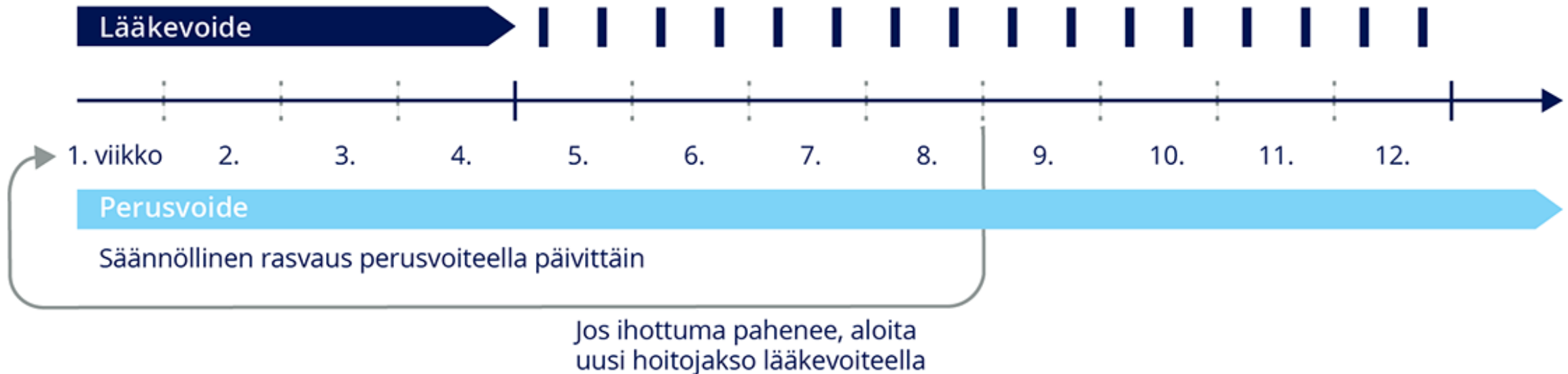
Kortikosteroidivoidetta

1-2 kertaa päivässä, hoitojakson kesto yleensä 1-3 viikkoa

Kalsineuriinin estäjä -voidetta

1-2 kertaa päivässä, hoitojakson kesto yleensä 1-6 viikkoa

Ylläpitohoito: lääkevoidetta 2 kertaa viikossa, tarvittaessa useamman kuukauden ajan

Muokattu yleislääketieteen erikoislääkäri Juhani Junnilan laatimasta ohjeesta.

Taulukko 1. Kokemukseen ja kliiniseen käyttöön perustuva työryhmän suositus siitä, minkä teholuokan kortikosteroidivoidetta käytetään aikuisilla (yli 16-vuotiailla) eri ihoalueille. Yli 75-vuotiailla suositellaan kortikosteroidien varovaisempaa käyttöä.

Ihoalue	Voiteen teholuokka			
	I	II	III	IV
Kasvot, kaula	+++	+	-	-
Silmäluomet	+*	-	-	-
Taipeet, genitaalit	+++	++	-	-
Vartalo, raajat	+	+++	++	-
Kämmenet, jalkapohjat	-	++	+++	+
Päänahka, niska	-	+++	++	+

* Silmänympärykseeseen hoidossa kalsineuriinin estäjät ovat ensisijaisia.
 Plusmerkit kuvaavat työryhmän suosituksen vahvuutta.
 - = ei suositella

Topical steroid withdrawal syndrome (TSWS) eli kortisonivoideriippuvuus

---

Noussut enenevästi esille erityisesti atooppista ekseemaa sairastavien potilasyhteisöissä

= potilaiden huoli kortisonivoiteiden haitoista ja usko/kokemus, että hoidon lopettamisen myötä iho paranee

- Kortisonivoiteiden lopettamisen jälkeen ilmenevien iho-oireiden uskotaan olevan kortisonin vieroitusoireita
- Keskeisenä ideologiana on, että kestämillä ”vieroitusoireet” ilman lääkehoitoa, ihottuma kulkee oman luonnollisen kulkunsa ja paranee
- Tyypillistä lääketieteen haastaminen, kokemus että lääkärit eivät tunnista/suostu tunnustamaan ilmiötä

Terminologia on sekavaa ja tunteisiin vetoavaa

- Kortisoniaddiktio, kortisonivoiteista vieroittuminen ja vieroitusoireet

TSWS yhteenvetoa

Englannin lääkeviranomaisen selvityksen johtopäätökset vuonna 2021

- Oikein käytettynä kortisonivoiteet ovat turvallisia ja tehokkaita
- On lisääntyvää näyttöä siitä, että pitkäaikaisen ja ei-ohjeenmukaisen kortisonivoiteiden käytön lopettamisen jälkeen saattaa ilmaantua (vieroitus)reaktioita
- Reaktioita kuvattu, kun vahvoja kortisonivoiteita on käytetty päivittäin yli vuoden ajan. Ei ole kuvattu normaalikäytöstä.
- Oireina ihon voimakas punoitus ja polttelu

TSWS:ksi epäillyt oireet johtuvat yleensä:

- Hoidettava ihosairaus pahenee kortisonivoiteiden poisjättämisen myötä
- Kortisonivoiteiden tunnetut haittavaikutukset (Ihoatrofia, akne, rosakea, perioraalidermatiitti) voivat voimistua, kun kortisonivoide tauotetaan

Lääkäri voi kertoa mitä lääketiede ilmiöstä tietää

- Ei ole olemassa mitään näyttöä siitä, että ohjeiden mukaiseen kortisonivoidekäyttöön liittyisi TSWS- riski
- Kortisonivoiteisiin voi liittyä muita haittavaikutuksia ja hoidettava ihosairaus voi pahentua tauon aikana
- Ei ole olemassa näyttöä siitä, että atooppinen ihottuma parantuisi, jos anti-inflammatorinen hoito lopetetaan
- Tays käytäntö: lääkevoiteiden suositusten mukainen käyttö on edellytys ennen muiden hoitomuotojen harkintaa

Systeminen pitkäaikainen lääkehoito

Perinteiset immunosuppressiiviset lääkkeet

- Metotreksaatti **C**
- Siklosporiini **C**
- Atsatiopriini **C**
- Mykofenolaattimofetiili **D**

Biologiset lääkkeet

- Dupilumabi **A**

JAK- estäjät

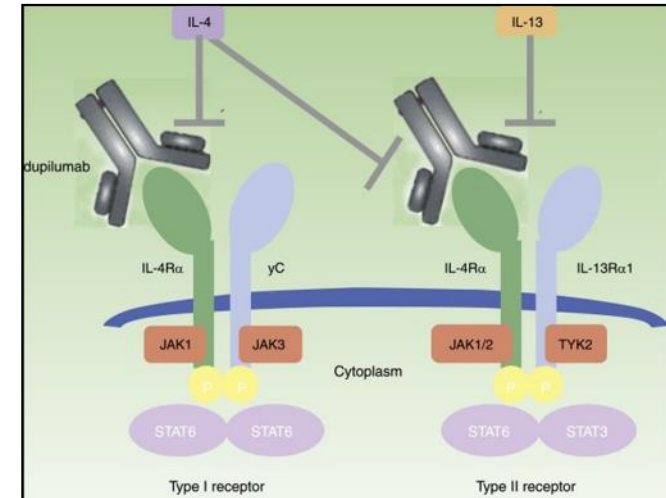
- Abrositinibi **A**
- Barisitinibi **B**
- Upadasitinibi **A**

Kelvollisia hoitotutkimuksia
atooppisen ekseeman hoidossa on
tehty vain vähän

Biologiset lääkkeet - Dupilumabi

- IL-4R α - vasta-aine, joka estää IL-4:n ja IL-13:n vaikutusta
- Aikuisilla 300mg 2 viikon välein
- Teho osoitettu myös vaikeassa tyypin 2 astmassa, vaikeassa kroonisessa polypoottisessa rinosinuiitissa ja prurigo nodulariksessa
- Rajoitettu peruskorvattavuus ≥ 6 kk ikäisillä vaikeaa atooppista ekseemaa sairastavilla
- Yleisin haittavaikutus on konjunktiviitti, joka on yleensä lievä tai keskivaikea
  - Hoidossa käytetään yleensä kostutustippoja ja –geelejä, syöttösolun vakauttajia tippoina ja antihistamiinisilmätippoja
- Dupilumabi ei lisää yleistä infektiokerkkyyttä, eikä sitä käytettäessä tarvita laboratorioseurainta

Kuva 1

Kuva 2

JAK- estäjät atooppisessa ekseemassa

Käyttöaihe atooppiseen ekseemaan

- Abrositinibi (Cibinqo®)
- Barisitinibi (Olumiant®)
- Upadasitinibi (Rinvoq®)

JAK- estäjiä käytetään myös esim. reumasairauksien ja tulehduksellisten suolistosairauksien hoidossa

Immunosuppressiivisia lääkkeitä

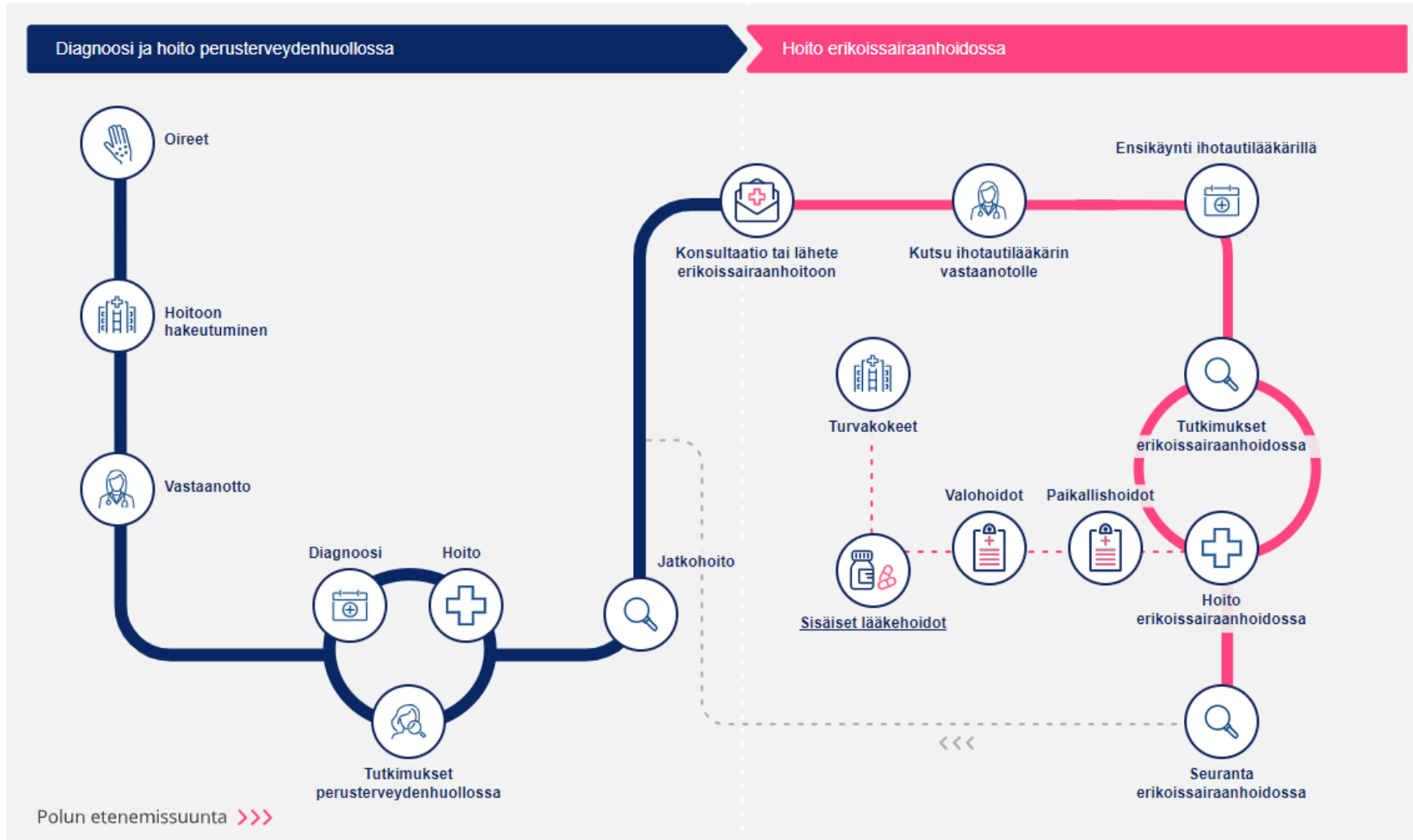
- Erityisesti herpesryhmän virusinfektioiden riski on lisääntynyt (herpes simplex, vyöruusu)
- Tulee tauottaa infektioiden, hammastoimenpiteiden ja leikkauksien yhteydessä sekä ennen eläviä heikennettyjä taudinaiheuttajia sisältävien rokotusten antamista

JAK-estäjiä tulee käyttää seuraaville potilasryhmille vain, jos muita soveltuvia hoitovaihtoehtoja ei ole käytettävissä:

- ≥ 65 -vuotiaat
- potilaille, joilla on aiemmin ollut ateroskleroottinen valtimotauti tai joilla on muita sydän- ja verisuonitapahtumien riskitekijöitä (esimerkiksi pitkään tupakoineille tai aiemmin pitkään tupakoineille)
- potilaille, joilla on syöpään liittyviä riskitekijöitä (esim. aktiivinen syöpä tai aiemmin sairastettu syöpä)

Lisäksi on noudatettava varovaisuutta, jos potilaalla on muita kuin sydän- ja verisuonitapahtumiin tai syöpään liittyviä laskimotromboemolian riskitekijöitä

Rajoitetusti peruskorvattavia aikuisten vaikeassa atooppisessa ekseemassa, upadasitinibi myös ≥ 12 - vuotiailla nuorilla

[Tietoa atooppisesta ihottumasta >](#)

[Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry >](#)

[Vertaistuki >](#)

[Sosiaaliturva ja kuntoutus >](#)

[Mittarit ja kyselyt >](#)

[Potilasohjeet >](#)

[Hyödyllisiä linkkejä >](#)

[Yhteystietoja >](#)

Atooppisen ihottuman hoitopolku: Ammattilaisen näkökulma

Diagnostiikka

Hoito

Systeemisen lääkeyksen turvakokeet

Potilasohjeet

Seuranta perus- ja erikoissairaanhoidossa

Konsultaatio- ja läheteohjeet

Sisällys

- [Hoidon tavoitteet](#)
- [Paikallishoito](#)
- [UV-valohoidot](#)
- [Systeemiset pitkäaikaiset lääkehoidot](#)
- [Perinteiset immunosuppressiiviset lääkkeet](#)
  - [Siklosporiini](#)
  - [Metotreksaatti](#)
  - [Atsatiopriini](#)
- [Biologiset lääkkeet](#)
  - [Dupilumabi](#)
- [JAK- estäjät](#)
- [Muu systeeminen lääkitys](#)
  - [Sisäiset kortikosteroidit](#)
  - [Sisäiset antibiootit](#)
  - [Antihistamiinit](#)

Ammatti-ihotaudit

90% käsi-ihottumia

Useimmiten kosketusihottumia, alle 10% ihoinfektioita

- Aiheuttajana suora ihokosketus ympäristön vahingolliseen aineeseen

Kosketusihottumat

- Allerginen kosketusekseema (immunologinen soluvälitteinen viivästynyt allergia)
- Ärsytyskosketusekseema (ei immunologinen)
- Kosketusurtikaria ja proteiinikosketusihottuma (välitön allergia)

Viivästynyttä allergiaa tutkitaan epikutaani- eli lapputesteillä

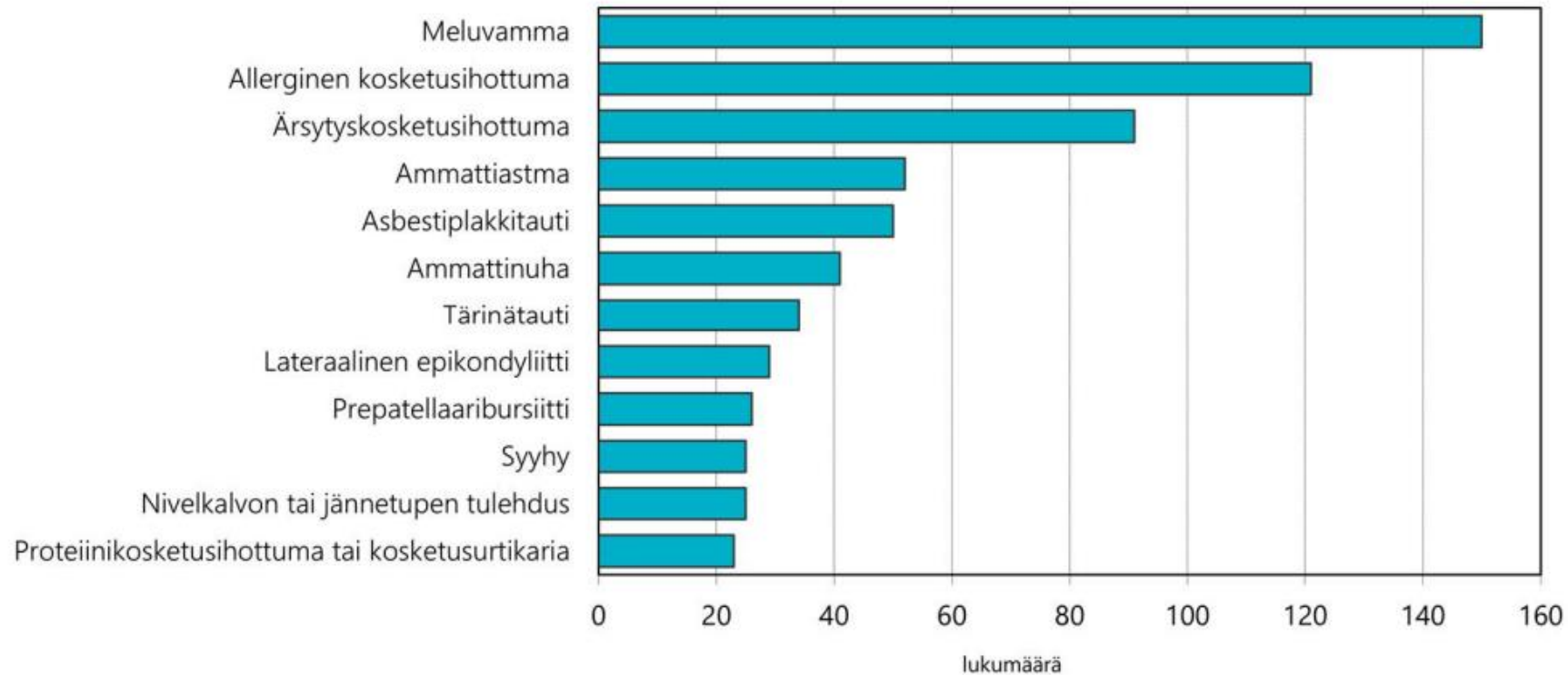
Allergisen kosketusekseeman oireet ilmaantuvat viiveellä

- Kestävät aina useamman päivän ajan

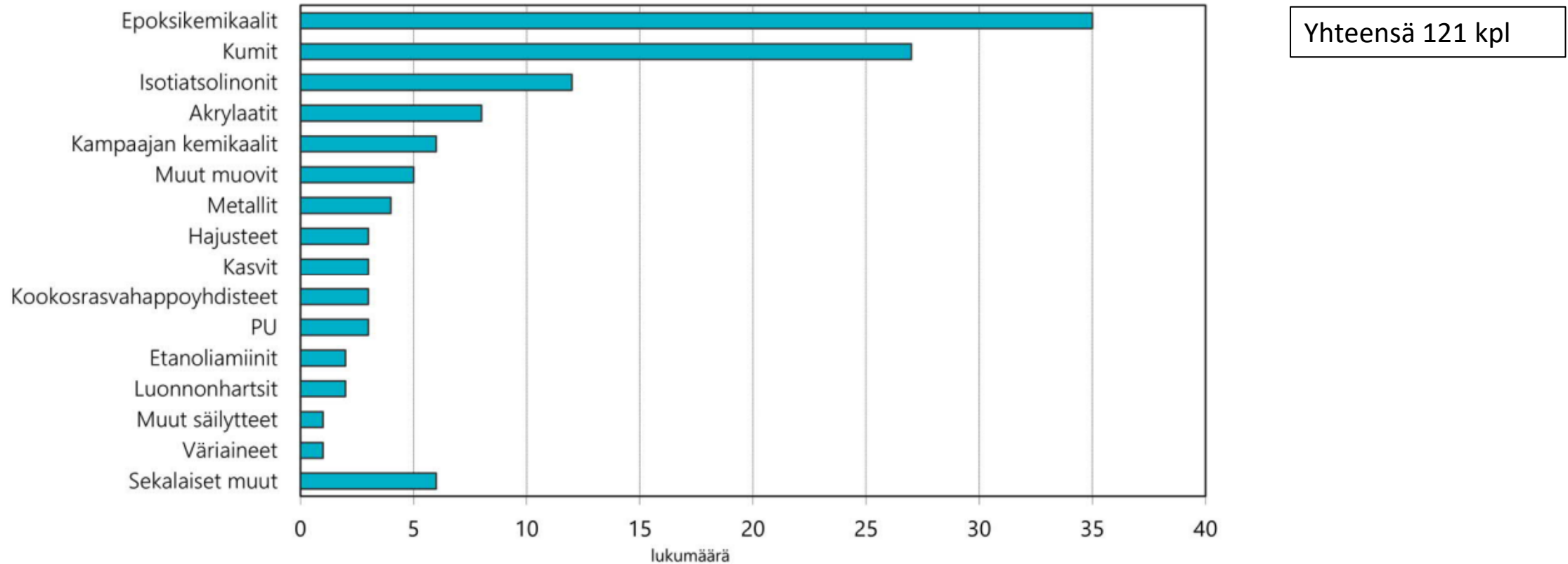
Sekä allerginen että ärsytyskosketusekseema voivat kroonistua, joten riittävän tehokas paikallishoito lääkevoitein on tärkeää

Työikäisten yleisimpien vahvistettujen ammattitautien lukumäärät v. 2018

Työikäisten vahvistetut allergiset kosketusihottumat altisteryhmittäin vuonna 2018

12-year data on dermatologic cases in the Finnish Register of Occupational Diseases I: Distribution of different diagnoses and main causes of allergic contact dermatitis

Kristiina Aalto-Korte¹ | Kirsi Koskela² | Maria Pesonen¹

Tulokset (TSR) 2005-2016

Yhteensä 5265 ammatti-ihotautipotilasta

Allerginen kosketusekseema 35%

Ärsytyskosketusekseema 42%

TABLE 5 Most common causes of allergic contact dermatitis (ACD)

Allergen group	Number of cases	Fraction of all 1863 ACD cases (%)
Plastics/resins; at least one type	541	29.0
Epoxy chemicals	302	16.2
Acrylates	116	6.2
Polyurethane-related (including isocyanates, MDA)	48	2.6
Other plastics and synthetic resins	111	6.0
Rubber/rubber chemicals	312	16.7
Preservatives; at least one type	299	16.0
Isothiazolinones	172	9.2
Formaldehyde and releasers	102	5.5
Other preservatives and disinfectants	49	2.6
Metals	220	11.8
Hairdressers' chemicals (dyes, bleaches, perms)	91	4.9
Colophonium	59	3.2
Plants	56	3.0
Fragrances	40	2.1
Coco fatty acid derivatives	29	1.6
Ethanolamines	28	1.5
Drug ingredients	17	0.9

allergeeniryhmä	tuotteet	allergeenit	erityishuomioita	
Muovikemikaalit	Maalit, liimat, lakat, tasoitteet, vesieristeet, hammas- ja rakennekynsiaineet	Epoksiyhdisteet Akrylaatit Isosyanaatit Fenoksisformaldehydihartsit	Yleensä allergisoivat vain kovettumattomassa nestemäisessä tai pehmeässä muodossa	

Epoksikemikaalit

Tärkein työperäisen kosketusallergian aiheuttaja Suomessa

Tuotteet yleensä 2- komponenttisia: hartsiosa ja koveteosa sekoitetaan keskenään ennen käyttöä, jonka jälkeen tuote kovettuu

Rakennusalalla tuotteet: maalit, pinnoitteet, liimat, vesieristeet, saumaus- ja pohjustusaineet, laminointi,- injektio- ja valuhartsit

- maalarit, lattiapinnoittajat, laatoittajat, putkipinnoittajat

Herkistyminen mahdollista tuotteiden hartsiosalle, koveteille ja reaktiivisille ohenteille

- Suurin osa herkistynyt bisfenoli A- epoksihartsille
- Ksylyleenidiamiini ja 2,4,6-tris-(dimetyyliaminometyyli)fenoli ovat tavallisimmat herkistävät epoksikovetteet Suomessa

Herkistyneelle voimakkaat oireet (myös ilmajälitteisesti) pienistäkin allergeenimääristä → ammatinvaihto usein välttämätöntä

Lisätietoa ja suojautumisohjeita työterveyslaitoksen epoksikansiossa

Akrylaatit

Käytetään yleisesti hammaspaikka-aineissa, hammasproteeseissa, rakennekynsissä, ripsiliimoissa ja anaerobiliimoissa

Hammashoidon tuotteissa erityisesti metakrylaatteja (2-hydroksimetyyliakrylaatti eli 2-HEMA)

- Parantuneen työtekniikan ansiosta hammashoitajien ja –lääkäreiden akrylaattiallergiat ovat nykyään harvinaisia

Rakennekynsissä (sekä geelitekniikalla että akryylitekniikalla tehdyissä), geelilakoissa ja ripsiliimoissa metakrylaatteja ja syanoakrylaatteja

- Ehkäisy: työpisteen siisteys, ilmanpuhdistin ja hengityssuojain, neopreenikäsineet
- Myös kuluttaja voi allergisoitua

Voivat aiheuttaa epikutaanitesteissä aktiiviherkistymän → testattavien akrylaattien määrä pyritään rajaamaan

Lisätietoa: www.ttl.fi/akrylaattiallegia

allergeeniryhmä	tuotteet	allergeenit	erityishuomioita	
Muovikemikaalit	Maalit, liimat, lakat, tasoitteet, vesieristeet, hammas- ja rakennekynsiaineet	Epoksiyhdisteet Akrylaatit Isosyanaatit Fenoksisformaldehydihartsit	Allergisoivat vain kovettumattomassa nestemäisessä tai pehmeässä muodossa	
Kumikemikaalit	Kumikäsineet, ajoneuvojen renkaat, kumiletkut ja -tiivisteet	Kiihdyttimet (tiuraamit, ditiokarbamaatit, bentsotiatsolit), antioksidantit (mustakumikemikaalit)	Allergiaa aiheuttavat yleisimmin valmiit kumituotteet	Tavallinen materiaali sekä työelämässä että vapaa-ajalla, ihottuma kroonistuu herkästi

Kumi ja kumikemikaalit

Kumituotteiden raaka-aine joko luonnonkumista tai synteettisestä kumista

- Kumikemikaaleja (esim. tiuraamit) käytetään kumituotteiden valmistuksessa

Luonnonkumiallergia on välitön allergia

- Kosketusurtikaria, kroonistuessaan proteiinikosketushottuma
- Välitön allergia: IgE latex ja hev b- komponentit, Prick- testi, joskus altistus

Kumikemikaaliallergia on viivästynyt allergia

Tiuraamit ovat tärkein herkistävä kumikemikaaliryhmä

- Ditiokarbamaatit ja tiuraamit ovat kemialliselta rakenteeltaan lähisukulaisia ja voivat muuttua tuotteessa toinen toisikseen
- Tiuraamiallergisten tulee välttää myös ditiokarbamaatteja, joita on valtaosassa kumikäsineitä
- Nykytiedon mukaan kaikki kiihdytinvapaatkaan käsineet eivät ole turvallisia vaan tarvittaessa täytyy siirtyä muovikäsineisiin

Mustakumikemikaaleja on tummissa kumituotteissa

Tioureakumikemikaaleja käytetään neopreeni- eli kloropreenikumituotteissa (ortopediset nivelteut, sukelluspuvut, uimalasit, säärisuojat, neopreenikäsineet)

allergeeniryhmä	tuotteet	allergeenit	erityishuomioita	
Muovikemikaalit	Maalit, liimat, lakat, tasoitteet, vesieristeet, hammas- ja rakennekynsiaineet	Epoksiyhdisteet Akrylaatit Isosyanaatit Fenoksiformaldehydihartsit	Allergisoivat vain kovettumattomassa nestemäisessä tai pehmeässä muodossa	
Kumikemikaalit	Kumikäsineet, ajoneuvojen renkaat, kumiletkut ja -tiivisteet	Kiihdyttimet (tiuraamit, ditiokarbamaatit, bentsotiatsolit), antioksidantit (mustakumikemikaalit)	Allergiaa aiheuttavat yleisimmin valmiit kumituotteet	Tavallinen materiaali sekä työelämässä että vapaa-ajalla, ihottuma kroonistuu herkästi
Antimikrobiset aineet eli säilöntäaineet	Pesuaineet, metallintyöstönesteet, maalit, liimat	Isotiatsolinonit Formaldehydi ja sen vapauttajat	Tarvitaan yleensä kaikissa vesipitoisissa tuotteissa	Yleisiä altisteita sekä työssä että arkielämässä

Säilöntäaineet

Isotiatsolinonit

- Tärkein allergian aiheuttaja metyyli-isotiatsolinoni (MI)
- Nyt MI on EU alueella kielletty iholle jätettävässä kosmetiikassa, käytetään paljon teollisissa tuotteissa
- Bentsisotiasolinoni on kielletty kosmetiikassa mutta allergisoi erityisesti vesiohenteisissa maaleissa ja metallintyöstönesteissä

Formaldehydi ja sen vapauttajat

- Formaldehydivapauttajia käytetään laajalti säilöntäaineena → täydellinen välttö vaikeaa
- Formaldehydille herkistyneen tulee välttää myös kaikkia vapauttajia
- Kosmeettiset tuotteet, pesu- ja puhdistusaineet
- Valtaosa metallintyöstönesteistä sisältää
- Lisätietoa: www.kosmetiikka-allergia.fi

[Allergiaportaali](#) [Palvelut](#) [Tuotesarjat](#) [Tietoa kosmetiikasta](#) ▼ [Tietopankki](#) ▼ [Ajankohtaista](#) [Tilaa tuotteita](#)

Tervetuloa kosmetiikan Allergiaportaaliin

Kosmetiikan Allergiaportaali on sinulle, jolla on todettu allergia jollekin kosmetiikan ainesosalle tai olet kiinnostunut saamaan lisätietoa kosmetiikka-allergioista. Allergiaportaalissa voit laatia listan itsellesi sopivista kosmetiikkatuotteista. Lue lisää

allergeeniryhmä	tuotteet	allergeenit	erityishuomioita	
Muovikemikaalit	Maalit, liimat, lakat, tasoitteet, vesieristeet, hammas- ja rakennekynsiaineet	Epoksiyhdisteet Akrylaatit Isosyanaatit Fenoksisformaldehydihartsit	Allergisoivat vain kovettumattomassa nestemäisessä tai pehmeässä muodossa	
Kumikemikaalit	Kumikäsineet, ajoneuvojen renkaat, kumiletkut ja -tiivisteet	Kiihdyttimet (tiuraamit, ditiokarbamaatit, bentsotiatsolit), antioksidantit (mustakumikemikaalit)	Allergiaa aiheuttavat yleisimmin valmiit kumituotteet	Tavallinen materiaali sekä työelämässä että vapaa-ajalla, ihottuma kroonistuu herkästi
Antimikrobiset aineet eli säilöntäaineet	Pesuaineet, metallintyöstönesteet, maalit, liimat	Isotiatsolinonit Formaldehydi ja sen vapauttajat	Tarvitaan yleensä kaikissa vesipitoisissa tuotteissa	Yleisiä altisteita sekä työssä että arkielämässä
Metallit	Nikkeli ja koboltti: rahan käsittely, metalliset työvälineet, ruuvit Kromi: nahkatuotteet	Nikkeli, koboltti, kromi	Nikkeli-allergia on yleensä ei-työperäisen allergian työperäinen paheneminen	

Metallit

Nikkeli

- Yleinen kosketusallergian aiheuttaja, herkistyminen harvoin työperäistä
- Nikkelinosoitustesti (dimetyyliyoksiimitesti)

Koboltti

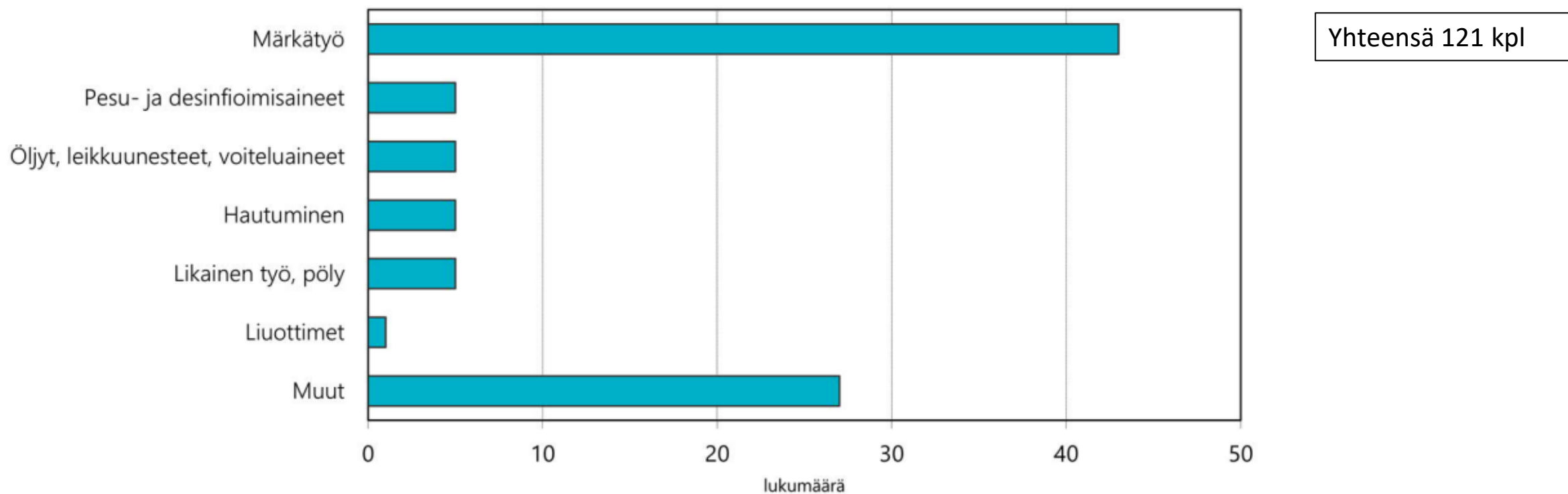
- Esiintyy yleensä yhdessä nikkeliallergian kanssa, koska esiintyy samoissa metalliseoksissa
- Itsenäinen kobolttiallergia → työperäinen herkistyminen?
- Kovametalliteristä irtoaa kobolttipölyä, alkydimaaleissa, polyesterihartsien kiihdyttimissä ja pigmenteissä
- Metallintyöstönesteissä ja moottoriöljyissä

Kromi

- Allergian aiheuttajana 6-arvoinen kromi
- Kromiparkittu nahka (käsineet, kengät), sementti nykyisin hyvin harvoin
  - Sementissä kromi on pelkistetty ferrosulfaatilla 3-arvoiseksi
- Liukoiset yhdisteet (esim. elektrolyysiliuokset, laboratorioreagenssit, katalyytit ja pigmentit) voivat allergisoida
- Kromia vapautuu sinkityistä pinnoista mutta ei kromatuista pinnoista

Ruostumaton terän on yleensä turvallinen metalliallergiselle

Työikäisten vahvistetut ärsytyskosketushottumat altisteryhmittäin vuonna 2018

Ärsytyskosketusekseema

Seurausta ihon sarveiskerroksen vaurioitumisesta

Tyypillisiä aiheuttajia

- Märkätyö (toistuva käsienpesu, runsas suojakäsineiden käyttö)
- Lika, pesuaineet, liottimet, öljyt, betonin ja sementin käsittely, ihon hankautuminen

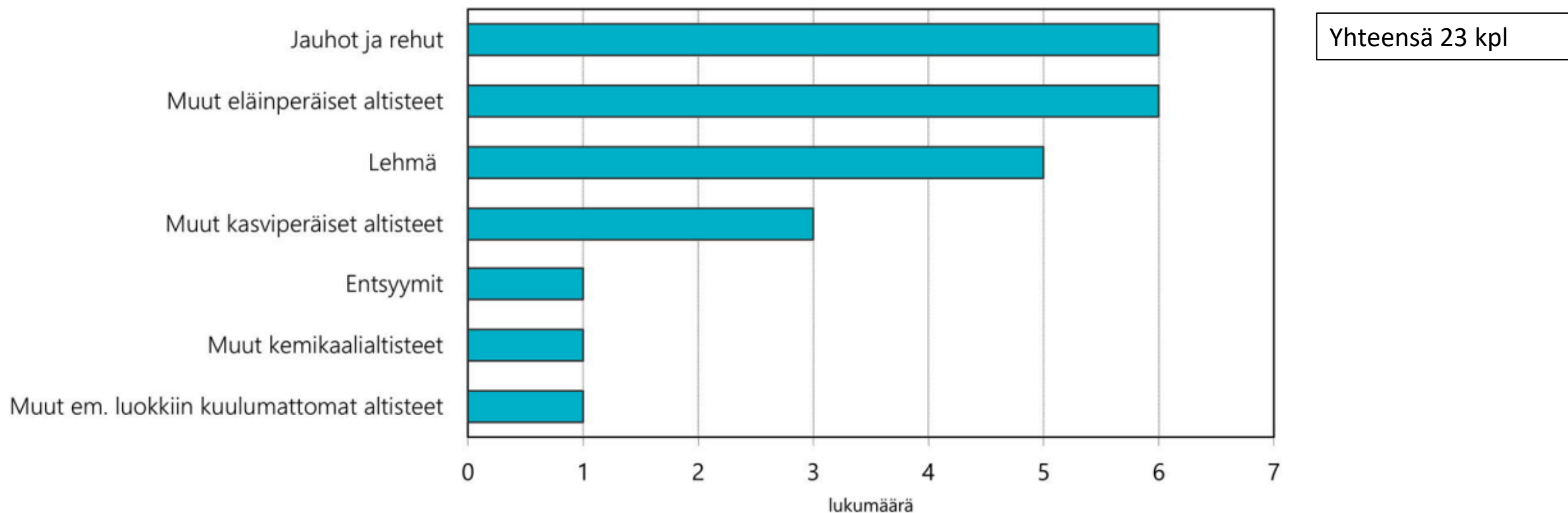
Ilmaantuu tyypillisesti ensin käsien ohuille ihoalueille

Ammattitautitutkimuksissa yleensä poissulkudiagnoosi

Työssä pitää olla tunnettuja ärsyttäviä tekijöitä, ihottuma lokalisoituu vauriokohtaan ja paranee työstä poissa ollessa

Epikutaanitesteissä todettavat ärsytysreaktiot (IR) liittyvät vain itse testitapahtumaan

Työikäisten vahvistetut proteiini- ja kosketusihottumat ja kosketusurtikariat vuonna 2018

Kosketusurtikaria

Välittömän allergian (IgE- välitteinen allergia) iho-oire

Aiheuttajan ihokosketusalueelle ilmaantuu nopeasti urtika

Urtika häviää viimeistään muutaman tunnin kuluessa

Usein samanaikaisesti allergista nuhaa ja astmaa

Tärkeä erottaa yleistyneestä urtikariasta

- Yleinen ihosairaus
- Laaja-alaisesti urtikoita myös työajan ulkopuolella

Työperäinen kosketusurtikaria:

- yleisiä aiheuttajia: lehmän epiteeli, vehnä jauho ja luonnonkumi
- Harvinaisempia aiheuttajia: klooriheksidiini, sähköteollisuuden epoksikovetteiden happoanhydritit, hiusvaalennusaineiden persulfaatit ja siivousaineiden kloramiini-T

Proteiinikosketusihottuma

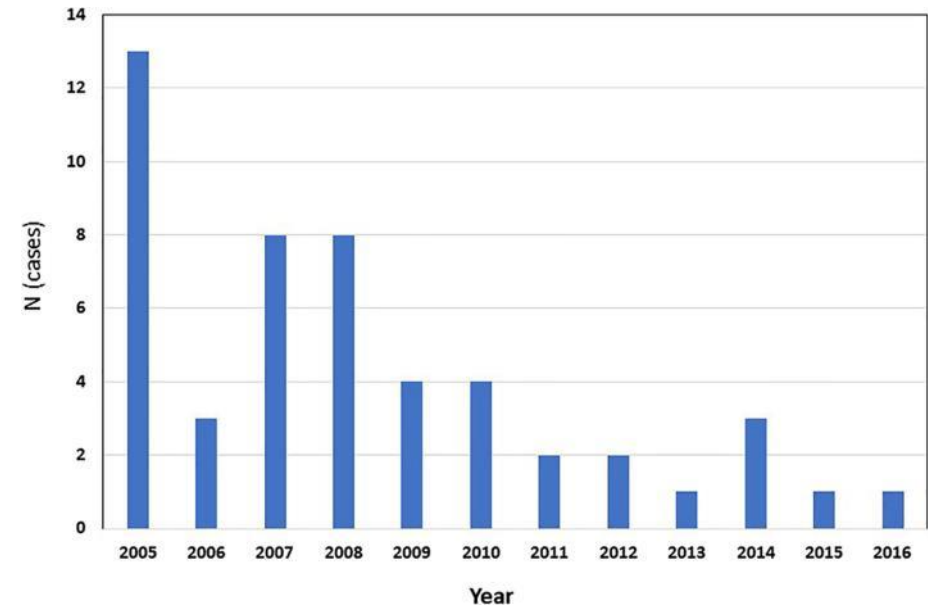
Ekseemareaktio, joka syntyy toistuvan altistumisen seurauksena potilaalle, jolla on välitön IgE- välitteinen allergia

- Syntymekanismia ei tunneta hyvin
- Kaikilla ei ole havaittavissa edeltävää kosketusurtikariaa

Aiheuttajat ovat proteiineja

- Eläinten epiteeli, karvat tai eritteet (lehmä yleisin)
- Jauhot, viljat, rehut
- Luonnonkumi

Diagnoosiin vaaditaan osoitus välittömästä allergiasta (prick tai IgE- verikokeet), joskus pelkkä avoaltistus

Occupational contact urticaria caused by natural rubber latex in 2005-2016

Kosketusihottumien hoito

Aiheuttavan tekijän mahdollisimman tarkka välttö

- Allergeenia sisältävää tuotetta ei saa päästä ihokosketukseen
  - Pieni ja satunnainenkin altistuminen voi riittää ylläpitämään ihottumaa
- Suojahanskojen asianmukainen käyttö
  - Suojaavat allergeenilta, eivät kastu läpi, ärsytyskosketuseksessä alla puuvillahanskat
- Välttöohjeisiin kannattaa aika ajoin palata

Tuotesisältötieto

- EU:n kosmetiikka-asetus
- EU:n pesuaineasetus
- Kemikaalilainsäädännössä yleiset pitoisuusrajat vaaralausekkeille ja pakkausmerkinnöille ovat usein korkeat. Kaikkia tunnettuja kosketusallergeeneja ei ole luokiteltu ihoa herkistäviksi
  - Käytännössä KTT eivät ole kovin luotettavia

Paikallishoito

- III (IV) ryhmän kortisonivoide 4 viikkoa kerran päivässä, ylläpitohoidossa 2 kertaa viikossa usean viikon – kuukauden ajan
- Kaksi erilaista perusvoidetta kuivuuden hoitoon (erityisesti ärsytyskosketuseksessä)

Kiitos mielenkiinnosta ja kevättä kohti !

